

HVAD KAN VIRUSSEN LÆRE OS?

PAUL B. PRECIADO

OVERSAT AF
GUSTAV JOHANNES HODER

HVIS MICHEL FOUCAULT havde overlevet AIDS i 1984 og havde holdt sig i live indtil opfindelsen af virkningsfuld antiretroviral terapi, ville han være 93 år gammel i dag. Ville han have accepteret at isolere sig i sin lejlighed på rue de Vaugirard i Paris? Historiens første filosof, der døde af komplikationer som følge af den erhvervede immundefektvirus, gav os nogle af de mest effektive værktøjer til at reflektere over den politiske forvaltning af epidemien – ideer der, i denne atmosfære bestående af voldsom og smitsom misinformation, udgør en slags kognitive værnemidler.

Det vigtigste, vi lærte af Foucault, er, at den levende (og derfor dødelige) krop er den centrale genstand for al politik. Der er ingen politik, der ikke er kropspolitik. Men for Foucault er kroppen ikke først og fremmest en given biologisk organisme, hvorpå magten dernæst virker. Selve den politiske handling består i at fremstille en krop, sætte den i arbejde, definere dens produktions- og reproduktionsmåder og indvarsle de diskursformer hvorved denne krop fiktionaleseres for sig selv, indtil den er i stand til at sige “jeg.”

Hele Foucaults værk kan forstås som en historisk analyse af forskellige teknikker, gennem hvilke magten forvalter befolkningers liv og død. Mellem 1975 og 1976, årene da han udgav *Overvågning og straf* og *Viljen til viden* (det første bind af *Seksualitetens historie*), brugte Foucault begrebet “biopolitik” til at tale

om det forhold, som magten i moderniteten etablerer med det sociale legeme. Han beskriver overgangen fra det, han kalder et “suverænt samfund”, hvor suveræniteten defineres ud fra ritualiseringen af volden og døden, til et “disciplinært samfund”, der forvalter og maksimerer befolkningernes liv i den nationale interessers tjeneste. For Foucault spredte teknikkerne for biopolitisk regering sig som et magtnetværk, der rækker hinsides den juridiske sfære, for at blive til en horisontal, mangearmet kraft, der gennemskærer hele den levede erfarings territorium og gennemtrænger hver enkelt krop.

Under og efter AIDS-krisen udvidede og radikaliserede mange forfattere Foucaults hypoteser ved at undersøge forholdet mellem immunitet og biopolitik. Den italienske filosof Roberto Esposito analyserede forbindelserne mellem den politiske forestilling om *fællesskab*, og den biomedicinske og epidemiologiske forestilling om *immunitet*. De to udtryk deler en fælles rod, det latinske *munus*, som er den told (skat, hyldest, gave), man må betale for at være en del af fællesskabet.

Fællesskabet er *cum* (med) *munus*: en menneskelig gruppe som er bundet gennem almindelig lov og gensidig forpligtelse, men også gennem en “gave,” og dermed ikke noget uvurderligt. Substantivet *immunitas* er grammatisk set et privativ, der stammer fra negationen af *munus*. I romersk lov var immunitet et privilegium, der frigjorde en person fra de forpligtelser, som alle delte. Den, der var fritaget, blev immuniseret. Den, der var blevet *de-muniseret*, var omvendt blevet frataget alle fælles privilegier, efter at være blevet anset for en trussel mod fællesskabet.

Roberto Esposito understreger, at al biopolitik er immunologisk: Biopolitik medfører et hierarki med de immuniserede i toppen og de *de-muniserede*, som er udelukket fra enhver immunologisk beskyttelsehandling, i bunden. Det er biopolitikens paradoks: Alle beskyttelsehandlinger indebærer en immunitær definition af fællesskab, hvorved kollektivet giver sig selv magten til at beslutte at ofre en del af befolkningen for at bevare en ide om ens egen suverænitet. “Undtagelsestilstanden” er normaliseringen af dette utålelige paradoks.

Denne immunologiske samfundsforståelse endte ikke med nazismen – tværtimod: Den overlevede i USA og Europa og legitimerede de forvaltningspolitikker, der blev brugt til at kontrollere racialiserede minoriteter og migrantbefolkninger.

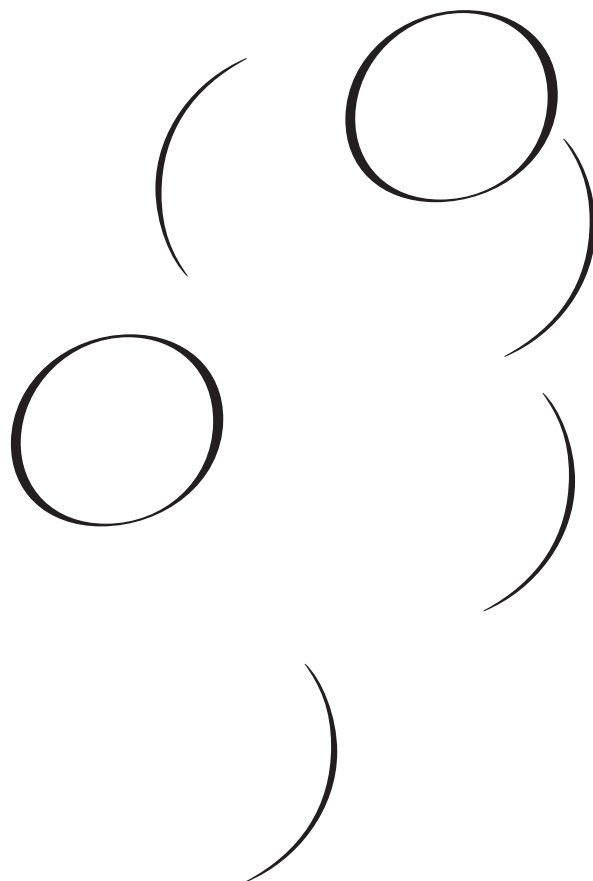
Fra det 19. århundrede, med opdagelsen af den første vaccine mod kopper og Louis Pasteur og Robert Kochs mikrobiologiske eksperimenter, forlod forestillingen om immunitet den juridiske sfære og fik i stedet en medicinsk betydning. Det moderne individ, der forstås som en fri og uafhængig krop, er ikke kun den økonomiske liberalismes utopi, men også normalen for biopolitisk immunitet.

Det 19. århundredes liberale og patriarkalsk-koloniale europæiske demokratier konstruerede det moderne ideal-individ, ikke blot som en fri økonomisk agent (mand, hvid, heteroseksuel), men også som en radikalt adskilt immuniseret krop, der ikke skyldte fællesskabet noget.

For Esposito er den måde, hvorpå Nazityskland karakteriserede dele af sin egen befolkning (jøder, romaer, homoseksuelle, handicappede) som kroppe, der truede det ariske fællesskabs suverænitet, et paradigmatiske eksempel på farerne ved immunitær biopolitik. Denne immunologiske samfundsforståelse endte ikke med nazismen – tværtimod: Den overlevede i USA og Europa og legitimerede de forvaltningspolitikker,

der blev brugt til at kontrollere racialiserede minoriteter og migrantbefolkninger. Det er denne immunitære ånd, der tegner de nuværende grænseregimer og understøtter de voldelige anordninger, som ICE anvender ved grænsen mellem USA og Mexico, og som Frontex bruger til at forsvare Schengenområdet.

I sin bog *Flexible Bodies* fra 1994 analyserede antropologen Emily Martin forholdet mellem immunitet og politik i amerikansk kultur under polio- og AIDS-kriserne. Martin konkluderer, at kropslig immunitet ikke er en biologisk kendsgerning uafhængig af kulturelle og politiske variabler. Tværtimod er det, vi forstår ved immunitet, kollektivt konstrueret gennem sociale og politiske kriterier, der skiftevis frembringer suverænitet eller eksklusion, beskyttelse eller stigmatisering, liv eller død. Hvis vi gentænker historien om nogle af de sidste fem århundreders verdensomspændende epidemier gennem det prisme, som Foucault, Esposito og Martin tilbyder, er det muligt at fremsætte følgende hypotese: Fortæl mig, hvordan dit fællesskab konstruerer politisk suverænitet, og jeg vil fortælle dig, hvordan dine epidemier vil se ud, og hvordan du vil håndtere dem.

“DEN POLITISKE FORVALTNING AF EPIDEMIER ISCENESÆTTER EN IDE OM FÆLLESSKAB”

De forskellige epidemier materialiserer inden for den enkelte krop fikse ideer, der dominerer bio- og nekropolitik i en given periode. For at bruge Foucaults termer, radikaliserer og forskyder en epidemi de biopolitiske teknikker, der anvendes nationalt, ved at indskrive dem på den politiske anatomis niveau på den individuelle krop.

Samtidig muliggør en epidemi udbredelsen af de politiske “immuniseringsforanstaltninger” – som tidligere var blevet anvendt voldeligt på dem, der blev betragtet som “udlændinge” inden for, og så vel som på, det nationale territoriums grænser – til hele befolkningen. Den politiske forvaltning af epidemier iscenesætter en ide om fællesskab, afslører et samfunds fantasier om immunitet og lægger suverænitets drømme om almægtighed (og dens nederlag) frem i lyset. Foucaults, Espositos og Martins hypoteser kan udstille epidemier som samfundspolitiske konstruktioner snarere end strengt biologiske fænomener, men de har intet at gøre med latterlige konspirationsteorier om laboratoriefremstillede vira, der baner vejen for autoritære magtindgreb. Tværtimod giver de os mulighed for at forstå, hvordan virussen faktisk reproducerer, materialiserer, udvider og intensiverer de dominerende former for bio- og nekropolitisk forvaltning (fra den individuelle krop til befolkningen som helhed), der allerede fungerede på nationens territorium og dets grænser.

Ethvert samfund kan således defineres af den epidemi, der truer det, og af den måde, det organiserer sig på.

Tag for eksempel syfilis. Epidemien nåede til Napoli for første gang i 1494. Den europæiske kolonialvirksomhed var lige begyndt, og sygdommen blev på en måde startskuddet for den kommende koloniale ødelæggelse og racepolitik.

Englænderne kaldte det “den franske syge,” franskmændene sagde, at det var den “napolitanske syge,” og napolitanerne sagde, at den kom fra Amerika – man troede, at kolonisatorerne havde taget sygdommen med efter at være blevet smittet af “indianerne.” Snarere var det modsatte tilfældet. Udvekslingen af patogener var ekstremt asymmetrisk: Europæiske bakterier hærgede den nye verden. Virussen, hverken levende eller død, hverken organisme eller maskine, som Derrida sagde, er altid udlændingen, den anden, den der kommer andetsteds fra. Mellem det 16. og det 19. århundrede materialiserede syfilis (en seksuelt overført sygdom) de undertrykkelses- og eksklusionsformer, der dominerede moderniteten i kroppe: besættelsen af race-renhed, forbuddet mod såkaldt “blandede ægteskaber” mellem mennesker fra forskellige klasser og “racer,” og de mange begrænsninger der vejede på seksuelle og udenoms-ægteskabelige forhold. Fællesskabets utopi og modellen for samfundsmæssig immunitet mod syfilis var den hvide, borgerlige krop: seksuelt begrænset i ægteskabslivet som den nationale krops reproduktive kerne. Således blev den prostituerede den levende krop, der kondenserede alle abjekte politiske betegnelser under syfilis-epidemien: Som en arbejdende og ofte racialiseret kvinde, en krop uden for hjemmets og ægteskabets love, der gjorde sin seksualitet til hendes egne produktionsmidler, blev sexarbejderen synliggjort, kontrolleret og stigmatiseret som hovedsmittebærer. Men det var ikke undertrykkelsen af prostitution eller indespærring af sexarbejdere på nationale bordeller – som Restif de la Bretonne forestillede sig – der gjorde en ende på syfilis. Tværtimod gjorde indespærringen af de prostituerede dem kun mere sårbare over for sygdommen. Det, der næsten udryddede syfilis, var opdagelsen af antibiotika (især penicillin i 1928) samt en række dybtgående ændringer i europæisk seksualpolitik: afkoloniseringsbevægelsernes opstande, hvide kvinders stemmeret, den første afkriminalisering af homoseksualitet og en relativ liberalisering af etikken i heteroseksuelle ægteskaber.

Ligesom undertrykkelsen af prostitution under syfilis-krisen, øgede undertrykkelsen af homoseksualitet kun antallet af dødsfald.

Et halvt århundrede senere var AIDS blevet for det heteronormative neoliberale samfund, hvad syfilis havde været for det 19. århundredes industrielle og koloniale samfund.

De første officielle rapporter dukkede op i 1981, nøjagtig samme år som homoseksualitet, efter årtiers forfølgelse og social diskrimination, officielt blev fjernet fra Sundhedsstyrelsens liste over psykiske sygdomme.

Den første fase af epidemien ramte især de såkaldte fem H'er: homoseksuelle, horer (sexarbejdere), hæmofilpatienter, haitianere og heroinafhængige. AIDS omformede det net af kontrol over kroppene og opdaterede de teknikker til overvågning af seksualitet, som syfilis oprindeligt havde flettet sammen, og som afkoloniserings-, feministiske og homoseksuelle bevægelser samt opfindelsen af penicillin havde været med til at afvikle i 1960'erne og 1970'erne. Ligesom undertrykkelsen af prostitution under syfilis-krisen, øgede undertrykkelsen af homoseksualitet kun antallet af dødsfald.

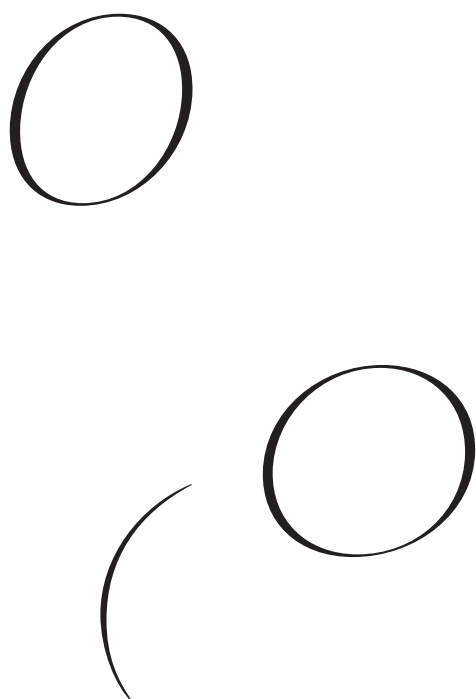
Fællesskabs/immunitetsmodellen for AIDS er knyttet til fantasien om mandlig seksuel suverænitæt, forstået som en indiskutabel ret til penetration, hvorimod enhver penetreret krop (i form af homoseksualitet, femininitæt, analitet) opfattes som værende uden suverænitæt (de-muniseret). Faktisk var det, der gradvist gjorde AIDS til en kronisk sygdom, afpatologiseringen af homoseksualitet, det globale Syds farmakologiske selvstændiggørelse, kvinders seksuelle frigørelse, hvilket tillod dem at sige nej til sex uden kondom, og adgang til antiretrovirale terapier uanset

social klasse eller racialiseringsgrad.

Lad os nu vende tilbage til vores nuværende situation. Længe før Covid-19 dukkede op, var der allerede en global mutationsproces i gang – vi oplevede lige så dybtgående sociale og politiske forandringer, som de samfund, der udviklede syfilis. I det 15. århundrede, med opfindelsen af bogtrykket og den koloniale kapitalismes udbredelse, gik vi fra et mundtligt til et skriftligt samfund, fra en feudal til en industriel slaveproduktionsform, og fra et teokratisk samfund til et samfund styret af videnskabelige aftaler, hvor begreber som køn, race og seksualitet blev redskaber til at styre befolkningens liv og død.

I dag befinder vi os stadig i overgangen fra et skriftsamfund til et cyber-mundtligt samfund, fra et organisk samfund til et digitalt samfund, fra en industriel økonomi til en immateriel økonomi, fra en form for disciplinær og arkitektonisk kontrol til former for mikroprostetisk og medieteknologisk kontrol. I bogen *Testo Junkie* bruger jeg udtrykket "farmakopornografisk" om denne form for forvaltning og produktion af kroppen, samt til at beskrive de politiske teknologier der frembringer seksuel subjektivitet inden for denne nye politiske konfiguration. Kroppen og den moderne subjektivitet reguleres ikke længere udelukkende af passagen gennem disciplinære institutioner (skole, fabrik, kaserne, hospital og så videre), men først og fremmest gennem en række biomolekylære teknologier, der trænger ind i kroppen *ved hjælp af* mikroproteser og digitale overvågnings-teknologier – langt mere subtilt og lumsk end alt det Gilles Deleuze forestillede sig med det berømte begreb om kontrolsamfundet. Inden for seksualitet er den farmakologiske ændring af bevidsthed og adfærd, masseforbruget af antidepressiv medicin og angstdæmpende præparater, globaliseringen af forbruget af p-piller, produktionen af antiretrovirale behandlinger, AIDS-forebyggende behandlinger og Viagra nogle af indikatorerne for bioteknologisk forvaltning. Internettets globale udbredelse, den udbredte brug af mobile computerteknologier, brugen af kunstig intelligens, øjeblikkelig udveksling af information og udviklingen af globalt computerovervågningsudstyr med satellitter

er alle indikatorer for denne nye semio-tekniske forvaltning. Jeg bruger udtrykket *pornografisk*, fordi disse forvaltningsteknikker ikke længere fungerer gennem undertrykkelse og forbud mod seksualitet (onani eller andet), men gennem tilskyndelse til forbrug og konstant produktion af reguleret og kvantificerbar nydelse. Jo mere vi forbruger, og jo sundere vi er, des bedre bliver vi kontrolleret. Den igangværende mutation kan i sidste ende være katalysator for et skift fra et patriarkalsk-kolonialt og ekstraktivistisk regime, fra et antropocentrisk samfund, hvor en brøkdel af planetens menneskelige fællesskab giver sig selv autoritet til at udøve en universel rovdriftspolitik, til et samfund der er i stand til at omfordele energi og suverænitet. Det er dette, der vil være i centrum for debatten under og efter denne krise: Hvilke liv vil vi redde? Det er i forbindelse med denne mutation, denne forandring af måder at forstå fællesskab (et fællesskab som udgøres af hele planeten, da adskillelse ikke længere er mulig) og immunitet på, at virussen virker, og at den politiske strategi for at konfrontere den tager form.

IMMUNITET OG GRÆNSEPOLITIK

I hvert fald siden tvillingtårnernes fald har regeringspolitikkerne været præget af omdefineringen af nationalstaterne som neokoloniale og identitære, og en tilbagevenden (efter neoliberalismens Reagan-Thatcher-epoke, der betonedede fri bevægelighed og frihandel) til ideen om den fysiske grænse, som en betingelse for at genoprette national integritet og politisk suverænitet.

Israel, USA, Rusland, Tyrkiet og Det Europæiske Økonomiske Fællesskab har opfundet nye former for grænser, der, for første gang siden den snigskytte-patroljerede Berlinmur faldt, har været bevogtet og forsvaret ikke kun med biopolitiske midler, men i stigende grad med nekropolitisk foranstaltninger, gennem teknikker til eksklusion og død. I en dansk kontekst kan nævnes skiftende regeringers planer om at oprette hjemrejsecentre på afsidesliggende øer og i andre suveræne stater, hvilket betyder at transformere nationalstatens territoriale, geografiske grænse til en form for neokolonial grænse.

Ødelæggelsen af Europa – for det er det, vi er vidne til – begyndte paradoksalt nok med opførelsen af et immunt, europæisk fællesskab, åbent i dets indre, men fuldstændig lukket for udlændinge og migranter.

Europæiske og nordamerikanske samfund har besluttet at opføre sig som fuldstændigt immuniserede fællesskaber, lukket af mod øst og syd, selvom disse to regioner er deres største leverandører af fossile brændstoffer og forbrugsvarer. Opførelsen af denne politiske immunitet er undergået et neo-suverænistisk delirium: Europa lukkede i 2015 “den ydre grænse” i Grækenland og byggede historiens største udendørs detentionscentre på øerne ved grænsen til Tyrkiet og Middelhavet, i Ceuta, i Melilla, i Calais og på øen Lampedusa. Ødelæggelsen af Europa – for det er det, vi er vidne til – begyndte paradoksalt nok med opførelsen af et immunt, europæisk fællesskab, åbent i dets indre, men fuldstændig lukket for udlændinge og migranter.

Det, der på planetarisk skala nu afprøves gennem forvaltningen af Covid-19, er en ny måde at forstå suverænitet på. Kroppen, din individuelle krop, som levende rum og magtnetværk, som centrum for energiproduktion og -forbrug, er blevet det nye territorium, hvor den voldelige grænsepolitik, som vi i årevis har afprøvet på “de andre,” nu kommer til udtryk i form af isolationsforanstaltninger og en “krig mod virussen.” Den nye nekropolitisk grænse er flyttet fra Grækenlands kyster til vores private hjem. Lesbos begynder nu ved dørtærsklen. Og grænsen strammes for altid rundt omkring dig, og skubber dig stadig tættere på din krop. Calais er nu ved at eksplodere i ansigtet på os. Den nye grænse er mundbindet. Den luft du indånder, skal kun være din. Det ny Lampedusa er din hud, og den nye grænse er dens øverste lag. De grænsepolitikker og strenge foranstaltninger til indespærring og begrænsning af bevægelsesfriheden, som vi i de seneste år har anvendt over for indvandrere og flygtninge – idet vi betragter dem som smitsomme for fællesskabet – reproduceres nu i det nationale territoriums indre, udbredt til hele befolkningen og genindskrevet i de individuelle kroppe. I årevis har vi anbragt migranter og flygtninge i interneringscentre, i politisk limbo uden rettigheder og statsborgerskab, i evige venteværelser. Nu er det os, der lever i detentionscentre i vores egne hjem.

BIOPOLITIK I DEN FARMAKO- PORNOGRAFISKE ÆRA

Epidemier er, gennem erklæring af en undtagelsestilstand og den kompromisløse indførelse af ekstreme foranstaltninger, store laboratorier for social innovation, som giver anledning til omfattende rekonfigurering af kroppens teknikker og magtens teknologier. Foucault analyserede overgangen fra forvaltningen af spedalskhed til forvaltningen af pest som den proces, hvorved disciplinære teknikker til rumliggørelse af magt blev indført i moderniteten. Hvor spedalskhed var blevet behandlet ved hjælp af strenge nekropolitisk foranstaltninger, der ekskluderede den spedalske og dømte ham – hvis ikke til fysisk død, så i det mindste til social død, til et liv uden for fællesskabet – opfandt man som reaktion på pestepidemien en disciplinær forvaltning med dens former for “eksklusiv inklusion”: den strenge opdeling af byen og indespærringen af hver krop i hvert hjem.

De forskellige strategier, som landene har vedtaget for at håndtere spredningen af Covid-19, eksemplificerer to fuldkomne forskellige typer af biopolitisk teknologi. Den første, der indebærer hele befolkningens isolation i hjemmet, og som først blev brugt i Wuhan, Kina, og dernæst i Italien, Spanien og Frankrig, og senere i Storbritannien og USA, indfører strenge disciplinære foranstaltninger, der i mange henseender ikke er meget forskellige fra de tilgange fra det 18. århundrede, som Foucault dokumenterede. Streng rumlig kontrol og nedlukninger af byen og “landet.” Alle beordres til at blive inden døre. Fødevarer leveres ved hjælp af et system, som garanterer, at der ikke er nogen kontakt mellem leverandør og forbruger. Hvis det er nødvendigt at forlade huset, skal det gøres én person ad gangen, og uden at man mødes med nogen. Det er “småfolk, som bærer de syge, begraver de døde, gør rent og udfører mange usle og gemene opgaver.” Enhver er stuvet sammen hos sig selv. Hvis de går nogen steder, sætter de livet på spil. Der inspiceres uden ophør.

Alle blikke er årvågne. Enhver er lukket inde i sit bur, enhver viser sig i sit vindue. Hvis man genlæser kapitlet om Europas forvaltning af pesten i *Overvågning og straf* bliver man slået af, hvor lidt den europæiske grænsepolitik med hensyn til epidemier gennem de sidste århundreder har ændret sig. Det virksomme princip er her den arkitektoniske grænses logik, som ikke kun betoner karantæne i hjemmet, men også behandlingen af infektioner på isolerede hospitalsafdelinger. Denne teknik har ikke vist sig at være fuldkommen effektiv.

Den anden strategi, som blandt andet Singapore, Sydkorea, Taiwan, Hong Kong og Japan har implementeret, går ud på at bevæge sig væk fra moderne disciplinære og arkitektoniske kontrolteknikker, og henimod farmakopornografiske teknikker. Vægten lægges her på den individuelle påvisning af mængden af virus i blodet gennem øget testning og konstant digital overvågning af patienterne ved hjælp af deres mobile computerudstyr. Mobiltelefoner og kreditkort er ved at blive til overvågningsværktøjer, der giver mulighed for tæt sporing af individuelle kroppe, som muligvis bærer virussen. Vi har ikke brug for biometriske armbånd: Mobiltelefonen er blevet det bedste armbånd, og ingen skiller sig fra den, selv ikke for at sove. GPS informerer politiet om enhver mistænkt krops bevægelser. Den individuelle kropstemperatur og andre livstegn observeres i realtid af en cyber-autoritær stats digitale øjne. Her er samfundet et fællesskab af internetbrugere, og suveræniteten er frem for alt defineret som digitalt herredømme og forvaltning af *big data*. I juni 2020 lancerede Sundhedsstyrelsen i samarbejde med Google og Apple Covid-19-smitte-opsporingsappen Smittestop. Hvis telefon-brugeren testes positiv og giver tilladelse til det, vil appen advare alle, hvis smartphone er kommet i nærheden af den inficerede persons telefon i løbet af de foregående fjorten dage. Men sådanne teknikker til politisk immunisering er ikke nye og blev ikke blot tidligere brugt til forskning og indfangning af såkaldte terrorister: Siden begyndelsen af 2010'erne har Taiwan for eksempel legaliseret adgangen til alle mobiltelefonkontakter i dating-apps med det formål at "forhindre" spredningen af AIDS såvel som

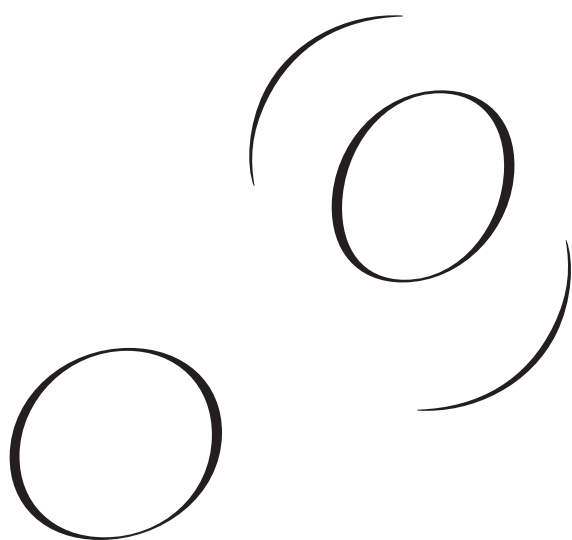
internet-prostitution. Covid-19 har legitimeret og udvidet denne statslige praksis bestående af bioovervågning og digital kontrol ved at standardisere den og gøre den "nødvendig" for at opretholde en følelse af immunitet og folkesundhed. Og dog har de samme stater, som har implementeret ekstreme digitale overvågningsforanstaltninger, endnu ikke overvejet at forbyde handel med og forbrug af vilde dyr, industriel produktion af fugle og pattedyr – som er årsagen til virale sygdomme, som smitter mellem dyr og mennesker, herunder SARS-COV-2 – eller forøgelsen af CO₂-udledninger. Det, der er eskaleret, er ikke det sociale legemes immunitet, men borgernes tolerance over for statens og virksomhedernes cyber-kontrol. Den politiske forvaltning af Covid-19, som en form for administration af liv og død, er ved at danne en ny subjektivitet. Efter krisen vil man have opfundet en ny utopi for immun-samfundet og en ny form for kontrol med menneskekroppen. Subjekterne i de neoliberale teknisk-patriarkalske samfund, som Covid-19 er i færd med at danne, har ingen hud, er urørlig og har ingen hænder. De udveksler ikke fysiske varer og betaler heller ikke med penge. De er digitale forbrugere med kreditkort. De har hverken læber eller tunge. De taler ikke direkte, men lægger en besked. De forsamlers ikke, og de kollektiverer ikke. De er radikalt individuelle. De har intet ansigt, de har mundbind på. For at kunne eksistere er deres organiske kroppe gemt bag en ubestemmelig serie semio-tekniske medieringer, en række cyber-proteser bestående af så mange digitale masker: e-mailadresser, Facebook- og Instagram-profiler, Zoom-, Teams- og Skype-konti. De er ikke fysiske aktører, men snarere teleproducenter. De er koder, pixels, bankkonti, døre med navne på, adresser som Zalando og Amazon kan sende deres bestillinger til. Virussen har også synliggjort en kartografi over det sociale legemes uproduktive zoner inden for det nye farmakopornografiske system, som i stigende grad forekommer forældet i det nye tekno-digitale produktionsregime. Det er zoner eller befolkningsgrupper, der allerede var blevet forladt på den anden side af den biopolitiske grænse, og som i dag fremstår dobbelt så sårbare: For det første, ældre

mennesker, især dem der er institutionaliseret inden for de dødsindustrier, der er kendt som plejehjem, og som det er for sent at omdanne til tekniske cyber-subjekter. For det andet, mennesker der betragtes som handicappede, især dem der er institutionaliseret inden for de dødsindustrier, der er kendt som bosteder. For det tredje, kriminaliserede og fængslede mennesker inden for de dødsindustrier, der er kendt som fængsler og detentionscentre, parallelle universer fuldkommen udenfor internetboblen. Hjemløse kroppe (udenfor husets disciplinære kontrol) betragtes som kriminelle – alene idet de unddrager sig indespærring – udvises og afsondres i detentionscentre, der i højere grad stiller smitte end helbredelse i udsigt. At lønarbejde i sig selv er en indespærringsinstitution, har aldrig været tydeligere end nu, idet vi er vidne til “uundværlige” medarbejdere som demunerede kroppe, der brutalt tvinges ind i rum med risiko for døden til følge. De “uundværlige medarbejdere” har uforholdsmæssigt lave indkomster, er uforholdsmæssigt migranter, og er uforholdsmæssigt racialiserede kroppe. Deres tvungne mobilitet er også en form for fængsling. Indespærringsinstitutioner, herunder hospitaler, fremstår nu ikke længere som enklaver, hvor social og disciplinær orden opretholdes, men som skrøbelige led i en muterende bio-nekropolitisk kæde.

DET BLØDE FÆNGSEL: VELKOMMEN TIL TELEREPUBLIKKEN I DIT HJEM

En af de grundlæggende biopolitiske ændringer i de farmakopornografiske teknikker, der kendetegner Covid-19-krisen, er, at i stedet for de traditionelle institutioner for social indespærring og normalisering (hospital, fabrik, fængsel, skole og så videre) træder det hjemlige rum frem som det nye centrum for produktion, forbrug og politisk kontrol. Hjemmet er ikke længere kun det sted, hvor kroppen er indespærret, som det var tilfældet under forvaltningen af pesten. Den private bolig er nu blevet teleforbruget og teleproduktionens økonomiske centrum. Det hjemlige rum eksisterer fremover som et punkt i en cyber-overvågningszone, et identificerbart sted på Google Maps, et billede der kan genkendes af en drone.

Da jeg for nogle år siden forskede i Playboy-palæet – først den oprindelige gotiske herregård i Chicago, dernæst efterfølgeren i Los Angeles – var jeg interesseret i, hvordan det allerede midt under den kolde krig fungerede som et laboratorium, hvor der blev opfundet nye farmakopornografiske apparater til at kontrollere kroppen og seksualiteten. Sådanne apparater begyndte allerede i slutningen af det 20. århundrede at sprede sig i Vesten og er med Covid-19-krisen blevet udbredt til hele verdens befolkning. Da jeg forskede i palæet, slog det mig, at Hugh Hefner, en af verdens rigeste mænd, havde brugt næsten 40 år på at slappe af derhjemme, kun iført pyjamas, badekåbe og tøfler, drikke Pepsi og spise Butterfingers. Hefner ledte og producerede USA's største mandeblad uden at forlade huset eller endda sin seng. Med telefonopkobling, en radio, et stereoanlæg og et videokamera var Hefners seng en ægte multimedieproduktionsplatform. Steven Watts, Hefners biograf, karakteriserede ham som “en frivillig eneboer i sit eget paradis.” Hefner var fan af alle midler til at arkivere

audiovisuelt materiale længe før mobiltelefoner, Facebook og WhatsApp, og indspillede mere end 20 video- og lyd-kassetter om dagen, med alt fra interviews til medarbejderinstrukser. Dækket af træpaneler og tykke gardiner, men gennemtrængt af tusindvis af kabler og fyldt med datidens mest avancerede telekommunikationsteknologier (som i dag er håbløst forældede), var palæet på én og samme tid helt uigennemsigtigt og helt gennemsigtigt. Hefner havde installeret overvågningskameraer i boligen, hvor der også boede et dusin *playmates*, og han havde realtidsadgang til alle rum fra sit kontrolcenter. Det materiale, som overvågningskameraerne filmede, endte også i bladet.

Playboy foregreb italesættelser af hjemmearbejde og immateriel produktion, som forvaltningen af Covid-19-krisen har gjort til en national pligt.

Den tavse biopolitiske revolution, som *Playboy* stod i spidsen for, medførte – udover den heteroseksuelle pornografis forandring til massekultur – en udfordring for de spaltninger, der havde grundlagt det 19. århundredes industrisamfund: adskillelsen af produktions- og reproduktionssfærerne, forskellen på fabrikken og hjemmet, og den dertilhørende patriarkalske sondring mellem mandighed og kvindelighed. *Playboy* imødekom denne forskel ved at foreslå oprettelsen af en ny livsenklave: penthouselejligheden, *the bachelor pad*, der ved hjælp af nye kommunikationsteknologier er fuldkommen forbundet. Denne arkitekturs nye semiotekniske producent behøver aldrig at gå ud, hverken på arbejde eller for at have sex –

og hvad mere er, var disse aktiviteter nu heller ikke længere til at skelne fra hinanden. Hans runde seng var samtidig også hans skrivebord, hans chefkontor, et fotostudie og et seksuelt mødested, samt et TV-studie, hvor det berømte program *Playboy After Dark* blev filmet. *Playboy* foregreb de italesættelser af hjemmearbejde og immateriel produktion, som forvaltningen af Covid-19-krisen har gjort til en national pligt. Hefner kaldte denne nye sociale producent for “den horisontale arbejder.” Vektoren for social innovation som *Playboy* igangsatte, fremmede erosionen (og derefter ødelæggelsen) af afstanden mellem arbejde og fornøjelse, produktion og sex. Playboys liv, der konstant blev filmet og udbredt gennem blade og fjernsyn, var helt offentligt, selvom playboyen aldrig forlod sit hjem eller endda sin seng. *Playboys* udfordring af opdelingen mellem de mandlige og kvindelige sfærer lå i at gøre den nye multimedieoperatør til en “indendørsmand,” der dengang fremstod som en selvmodsigtelse. Watts minder os om, at den produktive isolation havde brug for kemisk støtte: Hefner var bruger af amfetaminet *Attentin*, der eliminerer træthed og søvn, og i dag primært bruges af mennesker med en ADHD-diagnose. Så paradoksalt nok fik manden, der aldrig kom ud af sengen, ikke meget søvn. Sengen som et nyt multimedieoperationscenter var en farmakopornografisk celle: Den fungerede kun ved hjælp af p-piller, stoffer der fastholdt et højt produktionsniveau, og i sidste ende en bredbåndsforbindelse til at opretholde den konstante strøm af semiotiske koder, som var blevet playboys eneste sande næring. Virker alt dette nu bekendt for dig? Ligner alt dette på en underlig måde dit eget liv i isolation? Lad os huske de kampråb, der er blevet brugt af både franske og amerikanske ledere: *Vi er i krig. Forlad ikke dit hjem. Arbejd hjemmefra*. De biopolitiske foranstaltninger til smitteforvaltning, der blev pålagt under Covid-19-krisen, har gjort os alle til horisontale, mere eller mindre playboy-lignende arbejdere – til dem, der i denne pandemi har den største chance for at overleve. Hvert eneste af vores hjemlige rum er i dag titusinder gange mere tekniske, end Hefners roterende seng var det

i 1968. Hjemmearbejde og fjernstyringsapparater er nu lige ved fingerspidserne. Udenfor er subalterne lodrette arbejdere, racialiserede og feminiserede kroppe blevet fordømt.

I *Overvågning og straf* analyserede Foucault munkeceller som vektorer og modeller for overgangen fra det suveræne regime, med dets blodige teknikker til at kontrollere kroppen og subjektiviteten, til de disciplinære arkitekturer og indespærringsapparater, der i det 18. århundrede opstod til forvaltning af hele befolkninger. Disciplinære arkitekturer var sekulariserede udgaver af de klosterceller, hvor det moderne individ blev gjort til en sjæl, der var spærret inde i en krop – en litterær sjæl, som var i stand til at aflæse statens ordrer.

Da forfatteren Tom Wolfe besøgte Hefner, skrev han, at sidstnævnte boede i et fængsel, der var lige så blødt som et artiskokhjerter. Man kan sige, at Playboy-palæet og Hefners roterende seng, der blev omdannet til popforbrugsgenstande, under den kolde krig fungerede som overgangsrum, hvor det nye ultraforbundne, protetiske subjekt, samt de nye former for farmakopornografisk produktion og forbrug, der ville komme til at karakterisere nutidens samfund, blev opfundet. Denne mutation er med forvaltningen af Covid-19krisen blevet udbredt og forstærket: Vores bærbare telekommunikationsmaskiner er vores nye fangevogtere, og vores eget hjemlige interiør er blevet fremtidens bløde og ultraforbundne fængsler.

LYDIGHED ELLER MUTATION

Alt dette kan enten lyde som dårligt nyt eller være en stor mulighed. Netop fordi vores kroppe er biokraftens nye enklaver, og fordi vores lejligheder er bioårvågenhedens nye celler, bliver opfindelsen af nye strategier for kognitiv frigørelse og modstand, og at sætte gang i nye former for antagonisme, mere presserende end nogensinde før.

Ligesom virussen muterer,
må vi, hvis vi vil
modstå underkastelse,
også mutere.

I modsætning til hvad man kan forestille sig, vil vores helbred ikke kunne reddes med en grænse eller en adskillelse, men kun med en ny forståelse af fællesskabet med alle levende væsener, en ny balance med andre væsener på planeten. Vi har brug for et parlament, der ikke er defineret ud fra identitets- eller nationalitetspolitik: Et parlament bestående af (sårbare) kroppe, der lever på planeten Jorden. Covid-19-begivenheden og dens efterdønninger kalder os til, en gang for alle, at komme hinsides den vold, som vi en gang for alle har defineret vores sociale immunitet ud fra. Helbredelse og genopretning kan ikke blot være en negativ immunologisk gestus, der består i at trække sig tilbage fra det sociale i en immunologisk lukning af fællesskabet. Helbredelse og omsorg kan kun komme af en politisk forandringsproces. Helbredelse som et samfund vil sige at opfinde et nyt fællesskab hinsides den identitet og grænsepolitik, som vi indtil nu har frembragt suverænitet med, men også hinsides reduktionen af livet til cyber-bioovervågning. At holde sig i live, at opretholde

livet som planet i lyset af virussen, men også i lyset af det kommende, betyder implementeringen af nye strukturelle former for globalt samarbejde. Ligesom virussen muterer, må vi, hvis vi vil modstå lydighed, også mutere.

Vi må bevæge os fra en tvungen mutation til en villet mutation. Vi må anvende en kritisk tilegnelse af biopolitiske teknikker og deres farmakopornografiske apparater. For det første er det bydende nødvendigt at ændre forholdet mellem vores kroppe og maskinerne for biokontrol og bioårvågenhed: De er ikke blot kommunikationsapparater. Vi må i fællesskab lære at ændre dem. Vi må også lære at af-fremmedgøre os selv. Regeringerne opfordrer til indespærring og hjemmearbejde. Vi ved, at de opfordrer til afkollektivisering og telekontrol. Lad os bruge indespærringens tid og styrke til at dykke ned i raciale og seksuelle minoritetskulturers tradition for kamp og modstand, som indtil nu har hjulpet os med at overleve. Lad os slukke vores mobiltelefoner og afbryde forbindelsen til internettet. Lad os lave et stort blackout af satellitterne, der observerer os, og lad os tænke den kommende revolution sammen.

PAUL B. PRECIADO er filosof, kurator og transaktivist. Den danske oversættelse af hans hovedværk *Testo Junkie* udkommer i 2022 på forlaget Aleatorik. Nærværende tekst er oversat fra den franske version under inddragelse af den engelske oversættelse, som blev udgivet i *Artforum* i maj 2020. Danske perspektiver er derfor blevet inddraget efter den engelske oversættelses eksempel.

Teksten er udgivet på dansk af (O-O)VERGADEN Institut for Samtidskunst i forbindelse med udstillingen Psychopatia Sexualis kurateret i samarbejde med Mathias Kryger. Udstillingen undersøgte psykopatologiseringen af køn, sex og seksualiteter med særlig opmærksomhed på HIV/AIDS-pandemien og dens udgrænsede historier fra medie-Danmark til kunst-Danmark, fra kabaret til aktivisme.

Udgivelsen og oversættelsen er muliggjort med generøs støtte fra Ny Carlsbergfondet.

**NY
CARLSBERG
FONDET**

NEW CARLSBERG FOUNDATION